

Виворожила

Комедія
в однім акті.

Ціна 10 центів.

Ц. Д.

1918
UKRAINIAN BOOK STORE,
439 NORTH 6th AVENUE,
SCRANTON, PA.

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO
by
PETER KRANCIUK

ЧИСЛО 29.
ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ
В СКРЕНТОН, ПА.

М. Р. Т.

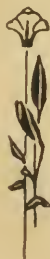
ВИВОРОЖИЛА.

Комедія в однім актї.

Написав Єроним Луцик.

1918.
UKRAINIAN BOOK STORE,
439 NORTH 6th AVENUE,
SCRANTON, PA.

ОСОБИ:

- Терешко. П Огородник —
Фимка, його жінка. Семіонівка
Семен, сусід. Н Огородник —
Циган. Школярська
Циганка. Узник
1 Циганятко. П Огородник
2 Циганятко. Школярська

СЦЕНА I.

Хата Терешка. Скриня, за образом ключ, двері до комори, на жердці коло постелі (а де не мож то на стіні) кожух, хустка.

Терешко, Фимка.

(Терешко сидить на лаві, Фимка бігає по хаті).

Фимка. А побила би їх сила Божа!

Терешко. А коби світа не бачили!

Фимка. Бодай їх!

Терешко. Та бодай!

Фимка. А я казала. Як би мене під серцем кольнуло.

Терешко. А мені в ребрах щось як би казало: буде біда.

Фимка (до него). А все через тебе і через тебе. Було хати павтрувати, не волочитись на ярмарок

Терешко. Таж то ти, Фимцю, сама наперла ся на ярмарок.

Фимка. Наперла ся, наперла ся. Певно, бо я наперед вже знала, що буде біда, що ти не витримаєш, тай підеш і я

собі тут голову клопотати буду. А щоби не діждали...

Терешко. Таки, щоби не діждали...

Фимка. Тепер гляди вітра в полю.

Терешко. Таки гляди, пропало.

Фимка. І щож я бідна пічву, за що на мене таке лихо, ой Господоньку, ой падоньку. (До Терешка): А ти аяї губи не роззявиш. Інший пожалував би чоловіка, розважив, а йому всьо байдуже. Встромив люльку в губу тай цмокче, навіджений. Добре, що єще і люлька є.

Терешко. Певно, бо без люльки біда, як без руки.

Фимка. Ой, не витримаю. одурію з жалю.

Терешко. Фимцю, тільки не дурій, дай спокій, бо клопоту буде.

Фимка. А зась тобі до того, одурію. (Кричить): люди ратуйте, хто в Бога вірує, ратуйте, ой...

Терешко. Біда! (До себе): Може справді і одуріла.

СЦЕНА II.

Ті самі і Семен.

Семен (в дверех). А вам яка біда, чого репетуєте на ціле село?

Фимка. Ой кумоньку, біда, страх біда, і то ще яка біда. нещастє.

Терешко. Напасть, Семене, на гладкій дорозі.

Семен. Говоріть, що таке склало ся?

Фимка. Ой таке, що і не снило ся.

Терешко. Чекай, я скажу.

Фимка. Зась тобі дурний, глузду в тебе нема. Я скажу.

Терешко. Та бо я з кінця...

Фимка. Мовчи, як кажуть.

Терешко. Та вже мовчу, ну, кажи.

(Семен сідає на лаві. Терешко стає коло него з одної сторони, Фимка з другої).

Семен. Ну, кажіть, а складно.

Фимка. Якось тамтої неділі...

Терешко. В суботу, бігме в суботу.

Фимка. Коли такой в неділю.

Терешко. А я кажу...

Фимка (перебиває). А тихо ти... в неділю, і в неділю, розумієш...

Терешко. Та розумію: Тільки то було в суботу.

Семен. Ну, і що там такого було?

Фимка. Каже до мене Терешко...

Терешко. Ні, то ти казала.

Фимка. А не знать що, каже до мене Терешко: Фимко, підемо на ярмарок? Я кажу: Тай підемо. І пішли. Я купила соли, сірки, горня.

Терешко. А я кресиво і цибушатко.

Фимка. Приходимо вчора до дому, а дивіть нещастє.

Терешко. Розбій вам, простий.

Семен. Ну і що?

Фимка. Ага що? Квочка сиділа в стайни, квочки нема; сокира була, нема; верето було—нема; всьо до чиста вкрали.

Терешко. Таки так, і квочку і верето і сокиру вкрали.

Фимка. Я вам літаю по цілім селі, я плачу, я голошу, нема і нема. Якась кара

божа, а все через той ярмарок. Казалам, пощо іти. Соли і сірки і горня в селі купить.

Терешко. Та то я казав, а ти наперла ся.

Фимка. Дивіть на него. Я казала... покарав мене Господь тим аспидом. І щож я пічну бідна без квочки і сокири і веретя.

Семен (встає). Вкрали, пропало. Свій не взяв, у нас в селі, славити Господа, злодіїв нема. Якийсь заволока забрав. А добре вам. Не шкода дня робучого тратити, до міста ноги задирати. Єсть сільська крамниця, купи чого душа забагне; ні, тягаєте ся, Бог знає по що. Питайте помежи людей, може і найде ся, а не робіть кумедії, бо люди вас висміють. Ну, з Богом оставайте. (Виходить.)

СЦЕНА III.

Ті самі без Семена.

Фимка. Мудрагель! Гадає, що він врадний, то вже все! Ані не пожалує, ба

еще і кричить. (До Терешка): А ти чого сїв, пішов би де та людей розпитав, може знають. Добре що до хати не дібрав ся. а в скрині лежать гроші на податок, ой було би було.

Терешко. А певно, що було би.

Фимка. Ой, кобим знала, що то за зіленько, я би очи йому вибрала. зуби вибила, коби я знала. Лишенько моє, а то що в хату лізе?

СЦЕНА IV.

Ті самі, Циган, Циганка.

+ Циган. Дай Боже здоровлє, господаренько і ви, газдиновько, дай Боже!

Фимка. А ти чого тут? га!

Терешко. Циган, тай вже!

+ Циган. Бідні цигани, з дітьми їдемо, от коні поставив, а сам—води може дасьте бідним людям.

Фимка. Єще чого тобі, їхав коло кервиці, було і цілу винити.

Терешко. А правда, що їхав.

Циганка. Ой, не жалуйте, поратуйте. то і вас Бог потішить в журбоньці вашій, що маєте.

Фимка (до Терешка). Чуєш? Вона щось знає, чуєш?

+ Циган. Ми їдемо світом, я коваль, жінка ворожить і з рук всьо відгадає.

Фимка. Але? таки з руки? Та то цигани якось знають.

Терешко. Та ніби знають.

Циганка. Позвольте ручку, позвольте, я вам скажу. позвольте.

Фимка. Еге, бою ся, еше яке лихо вийде.

+ Циган. Не бійте ся, жінка всьо скаже, вона всьо віднайде...

Фимка. Чуєш, всьо віднайде! Ану, хиба попробую, а ти що, як, Терешку?

Терешко. Пробуй, може скаже...

(Фимка дає руку, циганка дивить ся до світла, водить пальцем по руці).

Циганка. Лихий чоловік, дуже лихий. напосїв ся на вас.

Фимка (до Терешка). А видиш, лихий чоловік...

Терешко. І то дуже лихий, так, так...

Циганка. Позавидував вам добра і щастя.

Фимка (до Терешка). Чуєш, завидує; а то сусідоньки, а то люди!...

† Циган. Так, так. Лихі люди хочуть чоловіка в лижці води утопити.

Циганка. Страшно, страшно! Забрав вам таке, що ся рухає і кодкудаче.

Фимка. Квочка! (До Терешка): Видиш, угадала. А то раз!

Терешко. Таки квочка, і єще яка...

Циганка (лапає ся за голову). Ой, ой, ой. Яка шкода. І таке вкрали, щось з заліза, страх остре.

Фимка. Сокира. Нуж чи не правда? Самі кажіть.

Терешко. А то вгадала, сокира, хоч і не остра, то все остра, ніби тупа, а таки остра, бо на те сокира, так.

Фимка. Ей, щоби я знала, хто такий,

ей щоби пізнала, хто то ся напосїв на мою працю гіреньку.

+ Циган. Ей, газдинонько, любонько, моя жінка всьо вам скаже, вона виворожить.

Теренко. Так, так, цигани всьо знають, ая, і за квочку і за сокиру, всьо до чиста, знає.

Циганка. Ой біда, біда.

+ Циган. Біда, біда.

Циганка. А ще і яка. Та кажіть. Єще хотїв всьо зрабувати, та відняло му сили. Шукав ключа від скрині, і не знав де.

Фимка. Видиш Терешку, а я розум маю, все ключ прячу за образ св. Варвари, таки не знайшов.

(Циган пильно глядить по образах).

Циганка. Шукав гроший.

Фимка. А то щастенько мое. В скрини цілих пятнайцять корон на податок, а я з коралями в платок завязала, та в сам куток запхала від стїни.

Терешко. Диви. мудро сховала.
Аво, чортята, циганчата за вікном.

(За вікном показують ся циганчата. Циган дає їм
знаки, потім до них):

+ Циган. А пійдете, а до воза. а ви ..
Циганчата. Йісти, хліба, хліба.

— Циган. Тихо, тихо, газдиня дасть.
тихо.

Циганка. А на вишку не дивив ся.
Фимка. А то дурний злодій.

Терешко. Ха-ха-ха, та коби був
виліз на ступу, а хватив ся одвірка. то
міг сало і ковбасу рукою потягнути.

Фимка. Ой, скажіть, хто то таквй,
що то напосів ся на мою працю. йой не
витримаю, йой.

— Циганка. Чекайте. (Лапає ся за
голову і крутить ся докола. шепче якісь
дивні слова.)

+ Циган. Був би украв, а тоді шукай
вітра в поли.

Терешко. Таки так: от зараз переїде
за другу нивку, а там чотири дороги, а

кожда на лїс, ніхто і не поважить ся шукати. А єще як би мудрий був, та перейшов через єгомосцевий сад, то потім —поминай як звали.

Циганка (поважно). Газдине, тяжкого ви маєте ворога, тяжкого, і єще кривдити вас буде. Треба на тоє ради шукати якої, треба відворожити, відманити і відговорити.

Фимка. Дам вам і круп і сала і хлїба і чого хочете, всьо дам, та лиш порадьте, допоможіть.

Циганка. Тихо, жінко. Будемо радити. Дайте кухлик води. (До Терешка): А ви пійдіть і замкніть двері від сїний на засувку, щоби який лихий та противний дух не завїяв.

Фимка (до Терешка) Ідиж, іди а скорше, можебись хотїв, щоби і дальше наше добро пропадало?...

(Терешко виходить, Фимка подає воду).

Циганка (бере воду і окроплює хату, причім шепче дивні слова). А тепєр будемо шукали, питали, лихо проганяли,

зłodія лапали, душу чарували; трала, мала, жала, бала. Дайте миску муки і яєць шестеро, а скоро.

(Терешко вертає до хати, Фимка іде до комори, по хвили виносить муку і яйця, дає циганці. Циганчата все заглядають через вікно, циган підсуває ся до образів).

Циганка. А тепер будемо муку тримати. очи взати. духа чарувати, зłodія шукати. (До Фимки): Ви станьте ту в куті, (ставить її) і муку тримайте, а борони Боже. не оглядайте ся. Очи зажмуріть, (накидує їй запаску на голову і завязує) а все говоріть: "Пропало, пропало, пропало!"

Фимка. Ой, бою ся! Пропало, ой, бож ся!

Циганка. Цить, анї слова, бо все дарма!

Фимка. Пропало, пропало.

Циганка (до Терешка). А ви станьте у той куток, (бере хустку і завязує йому очи) і говоріть: "Сорока, сорока, без фоста і ока". але говоріть і не огляньте ся, бо дух зłodія перелетить і біди натворить.

Терешко. Сорока без ока, сорока з фостом...

Циганка (співає). Ой біда, біда, квочки нема. Сокира пропала, як би в воду впала. А верето, верето, хоч подерте, як решето. Все то шкода, шкода, така людська злоба.

Терешко (голоснійше). Сорока сорока, без фоста і ока... сорока.

Фимка. Пропало, пропало...

(Циган витягає ключ з за образа і тихо отвиряє скриню; шукає в ній).

Циганка. Злодій хотів все забрати і вас зрабувати, зі скрині хустку і коралі і хотів піти далі. А ми промовляли, духа покрапляли, мукою посинали, а грошій і коралів украсти не дали...

Терешко. Сорока без фоста, сорока.

Фимка. Пропало, пропало, пропало.

(Циган витягає хустку, коралі і гроші розв'язує хустку, гроші ховає до кишені, коралі за пазуху і замикає скриню).

Циганка. Ой, як ми тоє знали, то і на тоє чари мали, так відчарували, а все добре знали, в сїнях стояли, сала пильну-

вали, ковбаси не дали, не дали! не дали!

Фимка (до себе). Ой, рука мене вже болить. (Голосно): Пропало, пропало, пропало.

Терешко (до себе). Що вони там роблять. Сорока, з фоста, сорока, сорока, сорока...

(Циган виходить до сїний потихоньки, циганятко одно через вікно скаче на сцену).

Циганка. А ми чарували, та так казали, коби ті чари втікали, а нас минали, а злодія поломали, очі його випивали, розум відбирали, а ноги му ломили, а руки крутили...

(Циган входить, несе сало і ковбасу, подає циганятку, тоє дає через вікно другому).

Терешко. Сорока з потока, без фоста сорока, сорока, сорока.

Фимка (до себе). Ей, руки мліють, (голосно) пропало, пропало, пропало.

Циганка. Біда ся минає, дух вже ся збирає, буде тут летіти, не мож ся дивити, тра в куті стояти і муку тримати...

(Циганятко тягне з хати, що може і подає через вікно.

Циган забрав кожух з жердки, тягне на рукави, бере шапку Терешка і чоботи і одягає, накладає люльку Терешка і закурює).

Циганка. Прийде з півночі, чи куда хоче, будемо духа вязати і цупко тримати. (Тягне на себе свитку Фимки і хустку, верето звиває в клунок і бере на плече і стає по середині хати).

(Терешко і Фимка повтаряють своє).

Циганка. Хто прийде до хати, того будем знати, щоб не міг втікати, більше чарувати. А ви чекайте, злодія карайте, а голосно своє повтаряйте. — а ми будем мовчали, духа приманяли...

(Циганка і циган тихо виходять, циганя вивертає в хаті козлика, тягне бохонець хліба зі стола і вискакує вікном).

СЦЕНА V.

Фимка і Терешко.

Фимка. Пропало, пропало! тяжко вже.

Терешко. Сорока, сорока, ай не витримаю.

Фимка. Пропало, пропало; колиж вже той злодій злетить?

Терешко. Сорока, сорока! аж губа вже осорочіла! біда!

Фимка. А ти чого не кричиш: сорока, сорока.

Терешко. Таже кажу: сорока, сорока.
Фимка. Пропало, пропало.

СЦЕНА VI.

(Входить Семен).

Семен. Слава Богу, а то що?

Фимка (опускає миску на землю).

Ой. Господи!

Терешко. Г'вавт!

Семен. А ви що подуріли, в жмурка бавите ся!?

Фимка (все єще з завязаною головою)
То ти (обертаєсь) такий, ти наносів ся на наше добро, то ти злодій, ти...

(Терешко обертаєсь і стягає хустку).

Семен. Гей, жінко, що ти одуріла, як! що кажеш!?

Фимка. А то тобі кажу, що ти злодій, що ти украв квочку і сокиру і верету. Отже цыганка і віворожила, а правду сказала, Терешко чув.

Терешко. Так, чув і всьо знаю, так.

Семен. Жінко, стережи язика в губі, а то зле буде.

Фимка. А що, може не присягну. Як я казала: “пропало”, а ти злодій, самого тебе привело. (Глядить по хаті). Господи, а кожух де?

Терешко (вже від хвилі оглядає ся по хаті). Та бо десь люлька і чоботи за-подіяли ся!

Фимка. Свитки нема, а де цигани?

Семен. Які цигани?

Фимка. Та ті, що ворожили. Мене поставили в кут, а Терешка в другий, він казав: “сокора”, а я “пропало”.

Семен. Ага! А я прийшов вам сказати, що вчора цигани крутились, то певно квочку вашу і сокиру вкрали.

Фимка (бігне до скрині). Ой, ключ в скрині. (Відчиняє). Коралів і грошей нема! Падоньку мій гіренький, падоньку мій!

Терешко (глядить в сїви на вишку). Табо, бач, сало взяли і ковбасу.

Фимка. А я сама за сало і за коралі і за гроші і за всьо сказала. Сама їх навчала.

Терешко. А я казав, як зі села
втікати.

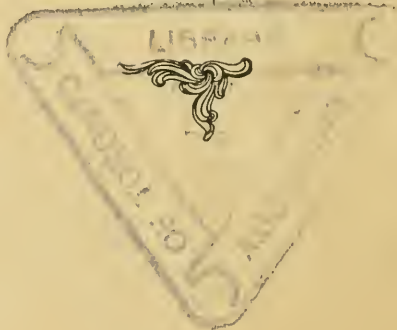
Фимка. Анї чобіт, анї кожуха, ходіть
гонити, людей кликати. (Вибігає а за нею
Терешко).

СЦЕНА VII.

Семен сам.

Семен. А то складно іде, сорока
полетіла з плота, а тепер пропало. Га, що
робити. Доки у нас виводять ся Терешки
і Феськи, що дають ся забобоном за ніс
як діти водити, то все буде, бувало, розум
як у сороки, а решта пропало.

Кінець.

Накладом Української Книгарні
в СКРЕНТОН, ПА.

вийшли і є на складі слідуєчі книжки:

Назва книжки	Ціна
КАЗКИ ПРО ЦИГАНІВ, третє виданє.....	10
ВЕСЕЛА ЧИТАНКА, з образками	15
АМЕРИКАНЕЦЬ, штука театральна.....	15
ВЕРТЕП, спенічна картинка для колядників	5
В НЕВОЛІ ТЕМНОТИ, штука театральна	25
БЛУДНИЙ СИН, штука театральна	25
ПРИЧТА ПРО САДІВНИКА,.....	40
ГАЛИЦЬКІ АНЕКДОТИ, ...	10
ЯК МЕНЕ ВИБИРАЛИ ДРУЖБОЮ.....	10
ГАЛКА СМЕРТИ, воєнне оповіданє.....	5
ОПОВІДАНЄ ПРО СОРОК РОЗВІЙНИКІВ	20
ЦЦКО-СВАТ, штука театральна.....	10
ЯК ПАН СОВІ ВІДИ ШУКАВ.....	15
ІЗ ЗВІРЯЧОГО ЦАРСТВА	20
СОРОКАТІ ШТАНИ, і інші веселі оповіданя	25
ЯК МИХАСЬ, СИН МЕЛЬНИКА, ходив до неба по діамант	20
ЗВІРНИЧОК, найкрасних пісней церковних	15
ПІД ПРАПОРОМ СВОБОДИ. Вибір патріотич- них деклямацій	30
НАРОДНІ КАЗКИ. Сім книжочок.....	90

Замовденя і гроші посилайте на адресу:

Ukrainian Book Store
439 N. Sixth Ave., Scranton, Pa.